

ΚΑΡΚΙΝΟΣ

Τι είναι ο Καρκίνος: Το όνομα της πάθησης καρκίνος οφείλεται στο Ιπποκράτη. Ήταν ο πρώτος που παρατήρησε την νόσο και προσπάθησε να την περιγράψει. Την ονόμασε καρκίνο παρομοιάζοντας μορφολογικά την νόσο με την εικόνα του κάβουρα. Η λέξη καρκίνος σημαίνει κάβουρας.

Η νόσος του καρκίνου είναι η δεύτερη πιο συχνή αιτία θανάτου στον άνθρωπο μετά τα καρδιαγγειακά νοσήματα. Ένας στους τρεις Ευρωπαίους θα διαγνωστεί να πάσχει από καρκίνο, κάποια στιγμή στην διάρκεια της ζωής του, ενώ ένας στους τέσσερις νοσούντες θα πεθάνει εξαιτίας του καρκίνου.

Ο **καρκίνος** είναι μια απειλητική για τη ζωή ασθένεια, που χαρακτηρίζεται από τη **μη φυσιολογική κυτταρική ανάπτυξη και διαίρεση**. Τα καρκινικά κύτταρα αναπτύσσονται ανεξέλεγκτα και σχηματίζουν ένα μórφωμα γνωστό ως **κακότη** «**όγκο**» ή «**νεόπλασμα**». Ο όγκος γίνεται προοδευτικά μεγαλύτερος και μπορεί να εισβάλει σε γειτονικούς ιστούς, καταστρέφοντας υγιείς ιστούς και όργανα. Τα καρκινικά κύτταρα μπορούν επίσης να εγκαταλείψουν τον όγκο και να μεταφερθούν σε άλλες περιοχές του σώματος. Το φαινόμενο αυτό είναι γνωστό ως «**μετάσταση**», και οι καρκίνοι που προκύπτουν είναι γνωστοί ως «**μεταστατικοί**» ώστε να διαφοροποιούνται από τον πρωτογενή ή «**κύριο**» καρκίνο. Οι πιο κοινές περιοχές όπου αναπτύσσονται μεταστάσεις είναι οι πνεύμονες, το ήπαρ, οι λεμφαδένες, τα οστά και ο εγκέφαλος.

Ποιοι είναι οι συνηθέστεροι καρκίνοι στον άνθρωπο;

Οι συνηθέστεροι καρκίνοι για τους άνδρες είναι:

- Ο καρκίνος του προστάτη.
- Ο καρκίνος του πνεύμονα.
- Ο καρκίνος του παχέος εντέρου και του ορθού.
- Ο καρκίνος της ουροδόχου κύστεως.
- Το κακόηθες μελάνωμα.

Ενώ οι πιο θανατηφόροι καρκίνοι κατά σειρά θνησιμότητας είναι:

- Ο καρκίνος του πνεύμονα.
- Ο καρκίνος του προστάτη.
- Ο καρκίνος του παχέος εντέρου και του ορθού.
- Ο καρκίνος του παγκρέατος.
- Η λευχαιμία.

Οι συνηθέστεροι καρκίνοι για τις γυναίκες είναι:

- Ο καρκίνος του μαστού.
- Ο καρκίνος του πνεύμονα.
- Ο καρκίνος του παχέος εντέρου και του ορθού.
- Ο καρκίνος της μήτρας.
- Τα Non-Hodgkin λεμφώματα

Ενώ οι πιο θανατηφόροι καρκίνοι κατά σειρά θνησιμότητας είναι:

- Ο καρκίνος του πνεύμονα.
- Ο καρκίνος του μαστού.
- Ο καρκίνος του παχέος εντέρου και του ορθού.
- Ο καρκίνος των ωθηκών.

- Ο καρκίνος του παγκρέατος.

Πόσο συνηθισμένος είναι ο καρκίνος;

Ο καρκίνος είναι ιδιαίτερος διαδεδομένος και μπορεί να προσβάλει οποιοδήποτε – ανεξαρτήτως ηλικίας, φυλής ή φύλου. Σε παγκόσμιο επίπεδο επιφέρει το 13% των θανάτων, ποσοστό που ισοδυναμεί με περίπου 7,6 εκατομμύρια άτομα ετησίως. Ο καρκίνος του πνεύμονα είναι η πιο κοινή αιτία θανάτου που σχετίζεται με τον καρκίνο, αντιπροσωπεύοντας 1.3 εκατομμύρια θανάτων ετησίως. Η δεύτερη και τρίτη πιο κοινή μορφή είναι ο καρκίνος του στομάχου (803.000 θανάτους ανά έτος) και ο καρκίνος του παχέος εντέρου (639.000 θανάτους ανά έτος).

Η πλειονότητα των καρκίνων προκαλείται από μια **γενετική μετάλλαξη** σε ένα γονίδιο που βοηθά στον έλεγχο της ανάπτυξης και διαίρεσης των κυττάρων. Η ανωμαλία αυτή μπορεί να επηρεάσει ένα μόνο κύτταρο αρχικά. Στη συνέχεια, καθώς το κύτταρο αναπαράγεται ανεξέλεγκτα, μια ολόκληρη μάζα ανώμαλων κυττάρων σύντομα αναπτύσσεται.

Διάφοροι παράγοντες μπορούν να προκαλέσουν τη γενετική μετάλλαξη. Για παράδειγμα, ουσίες (όπως ο καπνός των τσιγάρων) ή χημικές ουσίες (για παράδειγμα αμίαντος, βενζόλιο) και οι μολυσματικοί μικροοργανισμοί (όπως οι ιοί και τα βακτήρια) έχουν συνδεθεί με συγκεκριμένες μορφές καρκίνου. Εναλλακτικά, η γενετική μετάλλαξη μπορεί να προκύψει τυχαία ή μπορεί να κληρονομηθεί από τους γονείς. Με το γήρας, αυξάνεται η πιθανότητα ανάπτυξης καρκίνου. Ο τρόπος ζωής μπορεί επίσης να αυξήσει τις πιθανότητες για καρκίνο. Σχετικά χαμηλοί παράγοντες κινδύνου περιλαμβάνουν την ύπαρξη υπερβολικού σωματικού βάρους, την μη επαρκή σωματική άσκηση και μια ανθυγιεινή διατροφή με ανεπαρκείς ποσότητες φρούτων και λαχανικών και υπερβολικές ποσότητες οινοπνεύματος και ειδών καπνιστού ή επεξεργασμένου κόκκινου κρέατος. Η υπερβολική έκθεση στον

ήλιο μπορεί επίσης να προκαλέσει καρκίνο.

Οι αιτίες της δυσθρεψίας στον καρκίνο μπορεί να είναι πολυάριθμες και συχνά εμπλέκονται πολλαπλοί παράγοντες. Τα προβλήματα μπορεί να προέρχονται από τον ίδιο τον όγκο, τα συμπτώματα που αυτός δημιουργεί ή τη θεραπεία που ακολουθείται. Για παράδειγμα, η έλλειψη όρεξης, οι αλλαγές στη γεύση, οι δυσκολίες στη βρώση, η ναυτία ή η κούραση μπορούν να ωθήσουν τους ασθενείς στο να τρώνε λιγότερο από το κανονικό ή το σώμα τους μπορεί να μην είναι σε θέση να απορροφήσει ορθώς τα θρεπτικά συστατικά από τις τροφές, όπως για παράδειγμα συμβαίνει στον καρκίνο του εντέρου, του στομάχου ή του ήπατος ή στην περίπτωση που έχουν διάρροια. Επιπλέον κατά τη διάρκεια της νόσου, το σώμα έχει αυξημένες ανάγκες για θρεπτικά συστατικά και ενέργεια, που αν δεν πληρούνται, τότε το σώμα οδηγείται στον καταβολισμό των μυών καθώς ο οργανισμός διασπά πρωτεΐνες και λίπη που αποθηκεύονται στο σώμα για να χρησιμοποιήσει αυτά ως πηγές ενέργειας.

Ποια είναι τα αίτια του Καρκίνου;

Όλοι οι καρκίνοι οφείλονται σε ανωμαλίες (μεταλλάξεις) του DNA των κυττάρων στο σώμα. Τα σώμα διαθέτει μέσα άμυνας έναντι ορισμένων μεταλλάξεων, αλλά εξωτερικοί παράγοντες — όπως οι καρκινογόνες χημικές ουσίες του καπνού, καθώς

και η ακτινοβολία και ορισμένες λοιμώξεις — μπορεί να υπερνικήσουν τα εν λόγω μέσα άμυνας. Μερικές φορές η εσωτερική θρεπτική κατάσταση του σώματος και οι ορμόνες που παράγονται στο σώμα μπορεί επίσης να αυξήσουν τις πιθανότητες εμφάνισης των εν λόγω γενετικών ανωμαλιών. Η κύρια αιτία του καρκίνου στην Ευρωπαϊκή Ένωση είναι το κάπνισμα. Το υπερβολικό βάρος ή η παχυσαρκία, η κακή διατροφή, η έλλειψη σωματικής άσκησης και η κατανάλωση αλκοολούχων ποτών συμβάλλουν σε έναν ανθυγιεινό τρόπο ζωής που αποτελεί άλλη σημαντική αιτία καρκίνου. Η έκθεση στον ήλιο και σε ορισμένες άλλες πηγές ακτινοβολίας (π.χ. από το ραδόνιο) είναι επίσης σημαντική, όπως και η έκθεση σε καρκινογόνους παράγοντες στον τόπο εργασίας και ορισμένες λοιμώξεις. Για οποιοδήποτε από αυτούς τους παράγοντες, όσο περισσότερο εκτίθεται κανείς (σε διάρκεια, συχνότητα και επίπεδο έκθεσης) τόσο μεγαλύτερος είναι ο κίνδυνος ανάπτυξης καρκίνου.

Η Θεραπευτική αντιμετώπιση του Καρκίνου:

Η σύγχρονη θεραπεία του καρκίνου απαιτεί τη συνεργασία πολλών ιατρικών ειδικοτήτων. Ανάλογα με τη μορφή και το στάδιο της νόσου μπορεί να απαιτείται χειρουργική επέμβαση, ακτινοθεραπεία, χημειοθεραπεία, ορμονοθεραπεία, θεραπεία με βιολογικούς παράγοντες ή συνδυασμοί θεραπειών και ανακουφιστική αγωγή. Στο δυτικό κόσμο, χάρη στην πρώιμη διάγνωση και τις θεραπείες, η θνητότητα από πολλές από τις συχνές μορφές καρκίνου έχει αρχίσει να μειώνεται, και ιδιαίτερα από καρκίνο του μαστού.

- **Συστηματική θεραπεία:** Στον όρο αυτόν περιλαμβάνονται όλες οι θεραπείες που γίνονται με φάρμακα ή άλλες ουσίες που κυκλοφορούν στον οργανισμό.
- **Χημειοθεραπεία:** Η χημειοθεραπεία είναι η θεραπεία με φάρμακα που στοχεύουν τον πολλαπλασιασμό των καρκινικών κυττάρων. Η βασική διαφορά από τη χειρουργική και ακτινοθεραπευτική μέθοδο είναι ότι τα φάρμακα κυκλοφορούν μέσα στο αίμα και διοχετεύονται σε όλα τα μέρη του σώματος

καταπολεμώντας τα καρκινικά κύτταρα που βρίσκονται σε μεγάλη απόσταση από την αρχική καρκινική εστία. Η χημειοθεραπεία μπορεί να αποτελείται από ένα μόνο φάρμακο ή από συνδυασμό διαφόρων φαρμάκων και μπορεί να χορηγηθεί ενδοφλέβια ή από το στόμα με τη μορφή δισκίων. Είναι σημαντικό ότι υπάρχουν πλέον τρόποι να ελεγχθούν ή ακόμα και να προληφθούν πολλές από τις παρενέργειες που συνδέονται με τη χημειοθεραπεία, επιτρέποντας στους ασθενείς να εργάζονται, να ταξιδεύουν και να συμμετέχουν σε όλες τις καθημερινές τους δραστηριότητες.

- **Ορμονοθεραπεία:** Η ορμονοθεραπεία έχει ως στόχο να καταστείλει ή να εμποδίσει ορισμένες ορμόνες που προκαλούν αύξηση των καρκινικών κυττάρων, να φτάσουν στις εστίες της νόσου. Τα κύτταρα του καρκίνου του προστάτη και του μαστού διαθέτουν ορμονικούς υποδοχείς στην επιφάνειά τους με αποτέλεσμα οι ορμόνες που κυκλοφορούν ελεύθερα μέσα στο σώμα να δεσμεύονται από αυτούς τους υποδοχείς και να προκαλούν κυτταρική ανάπτυξη.
- **Βιολογική θεραπεία και ανοσοθεραπεία:** Η βιολογική θεραπεία χρησιμοποιεί μόρια που μιμούνται ουσίες που υπάρχουν φυσιολογικά στο ανθρώπινο σώμα (π.χ. αντισώματα) και στοχεύουν μόνο τα καρκινικά κύτταρα. Αυτού του είδους οι θεραπείες είναι πολύ αποτελεσματικές και λιγότερο τοξικές από τη χημειοθεραπεία. Η ανοσοθεραπεία διεγείρει το ανοσοποιητικό σύστημα του ασθενούς και το μαθαίνει να στοχεύει και να επιτίθεται σε καρκινικά κύτταρα. Αυτό επιτυγχάνεται με διέγερση του ανοσοποιητικού συστήματος του ασθενή με αντικαρκινικά εμβόλια, τα οποία εκπαιδεύουν τον οργανισμό να αναγνωρίζει τα καρκινικά κύτταρα και να τα καταστρέφει ή και με άλλους πιο πρωτοποριακούς τρόπους.

Τα τελευταία χρόνια η επιστημονική κοινότητα έχει καταφέρει να νικήσει πολλές μορφές καρκίνου όταν διαγιγνώσκονται νωρίς, αλλά και να ελέγχει την πιο

προχωρημένη νόσο κάνοντάς τη χρόνια. Έτσι αρκετοί ασθενείς ζουν με την ασθένειά τους για πολύ καιρό χωρίς να απειλείται η ζωή τους. Πολύ σπουδαίο βήμα είναι η εξατομίκευση της θεραπείας με βάση τα γονίδια του όγκου. Έτσι, σύντομα η θεραπεία που θα επιλέγεται για κάθε ασθενή θα είναι “κομμένη και ραμμένη” στα μέτρα του συγκεκριμένου, δικού του όγκου.

•

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

<https://nutricia-medical.gr/ti-einai-o-karkinos/>

<https://eody.gov.gr/disease/karkinos/>

<https://patients.uroweb.org/gr/%CE%B3%CE%B5%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AC-%CF%83%CF%84%CE%BF%CE%B9%CF%87%CE%B5%CE%AF%CE%B1-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CF%84%CE%BF%CE%BD-%CE%BA%CE%B1%CF%81%CE%BA%CE%AF%CE%BD%CE%BF/>

https://health.ec.europa.eu/non-communicable-diseases/cancer_el

<https://www.saritzoglou.com/ti-einai-karkinos/>

<https://dikaiomamou.gr/ti-einai-o-karkinos>

<https://cancer-code-europe.iarc.fr/index.php/el/el-about-cancer/about-cancer-2>

<https://www.boehringer-ingelheim.com/gr/oncology/oncology-overview>

<https://www.lifo.https://www.euroclinic.gr/article/efta-syxna-erwtimata-gia-ton-karkino/gr/tags/karkinos>

ΝΙΚΟΛΕΤΑ ΛΕΣΙ Β΄1